

תלמוד בבלי מסכת מכות דף ד/ב

איכא דמתני להא דעולא אהא דתניא לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר וגו' בא הכתוב ליתן עשה אחר ל"ת לומר שאין לוקין עליו דברי ר' יהודה ר' עקיבא אומר לא מן השם הוא זה אלא משום דה"ל לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו מכלל דר' יהודה סבר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מנא ליה אמר עולא גמר ממוציא שם רע מה מוציא שם רע לאו שאין בו מעשה לוקין עליו אף כל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מה למוציא שם רע שכן לוקה ומשלם אלא אמר ריש לקיש גמר מעדים זוממין מה עדים זוממין לאו שאין בו מעשה לוקין עליו אף כל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מה לעדים זוממין שכן אין צריכין התראה מוציא שם רע יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן לאו שאין בו מעשה ולוקין עליו אף כל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מה להצד השווה שבהן שכן קנס הא לא קשיא רבי יהודה לא סבר לה כרבי עקיבא אלא מה להצד השווה שבהן שכן יש בהן צד חמור ורבי יהודה צד חמור לא פריך

הגרי"ז על מסכת תמורה דף ג/א

שם, בגמ' אמר ר"י אמר רב כל לא תעשה בתורה עשה בה מעשה חייב לא עשה בה מעשה פטור ופריך והרי מימר וכו', ובתוס' שם הקשו אמאי לא פריך ה"נ ממוציא שם רע ועדים זוממין דלאו שאין בו מעשה ולקי ע"ש, והנה אזהרת מוציא שם רע הוא מלא תלך רכיל ויש לעיין אם במוצ"ר הוא לא תלך רכיל מיוחד או דאזהרת מוציא שם רע נכלל בלא תלך רכיל דעלמא, ונראה דיש עוד לעיין אם הא דלקי במוציא שם רע נתחדש דין מלקות על הוצאת שם רע אלא דהא אין עונשין אא"כ מזהירין ועל זה אמרינן דאזהרת מוציא שם רע הוא מלא תלך רכיל, ובאמת כן מסתבר אם אמרינן דאין פה לאו מיוחד כי אם הלאו דלא תלך רכיל דעלמא דהא על לשון הרע דג"כ איתא הלאו דלא תלך רכיל ולא לוקה עליה ומ"ש הכא דמוציא שם רע דלוקה, וע"כ מסתבר דהכא דלוקה הוא משום דנתחדש דעל הוצאת שם רע לוקה אלא דאזהרה היא דהוי מלא תלך רכיל דעלמא, ולפי"ז יש ליישב קושית התוס' דר"י א"ר חידש דעל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ועל זה לא מצי למיפרך ממוציא שם רע דהא התם אין המלקות על עבירת הלאו אלא דחידוש דין הוא דלוקה משום הוצאת שם רע, ור"י מייירי היכא דלקי על עבירת הלאו הוא דצריך מעשה חוץ ממימר ומקלל וכו', וכך דין עדים זוממין גם כן אין המלקות על העבירות הלאו דלא תענה דהלא גם על הכחשה איתא הלאו ומ"מ אינו לוקה, וע"כ דזה הוי חידוש דין דבהזמה יש מלקות ועל כן לא שייך למיפרך מע"ז:

רמב"ם פירוש המשניות - מסכת כתובות פרק ד משנה ד

(ד) האב זכאי בבתו בקדושיה בכסף בשטר ובביאה כו' - אלו הענינים שהאב זכאי בהם כל זמן שבתו נערה, לפי שנאמר בנעוריה בית אביה ובא בקבלה כל שבח נעוריה לאביה, אבל משתבגור אין לאביה בה רשות ואין לו דין עליה כלל: